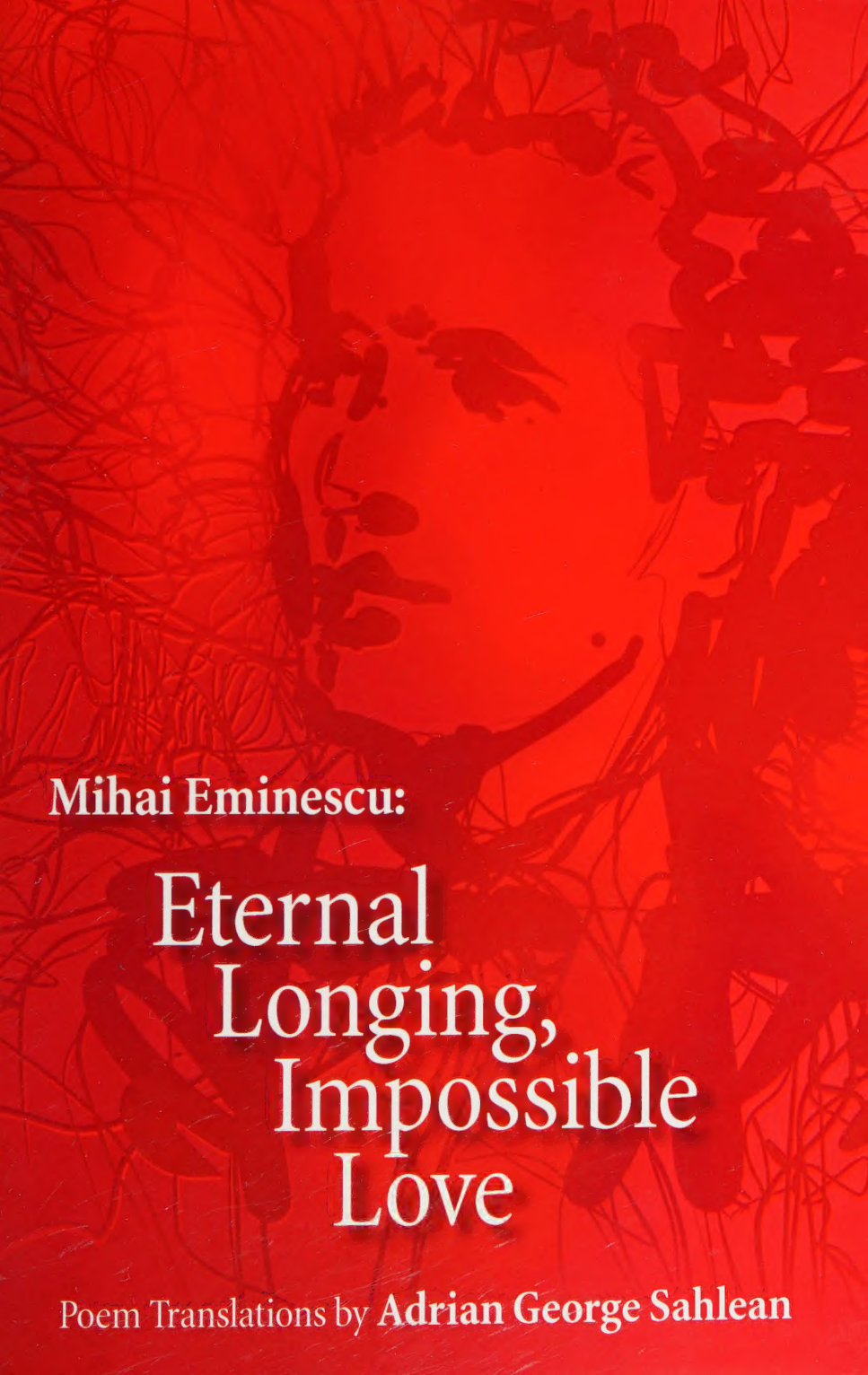

Mihai Eminescu:

Eternal Longing, Impossible Love

Poem Translations by **Adrian George Sahlean**

Digitized by the Internet Archive
in 2023 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/eternallongingim0000emin

To
Mihai Eminescu,
continuing source
of thought and inspiration

Lui Mihai Eminescu,
izvor peren de
gând şi simţire

Acknowledgements / Cuvânt de mulțumire

Special Thanks to my brother Valentin, who once again offered me his expertise and talent; to my friend Nicu, who has never wavered through the years in his encouragement of my passion; to my wife Roxana for her love and support through all the phases of this production; finally, to my friend, poet Bill Cross, for his eye for detail and invaluable editing suggestions.

Doresc să aduc mulțumiri speciale fratelui meu Valentin, care încă o dată mi-a oferit ajutorul talentului și competenței sale; prietenului meu Nicu, pentru toți anii în care a fost de partea entuziasmelor mele creatoare; soției mele Roxana, pentru dragostea și înțelegerea de pe tot parcursul proiectului; si nu în cele din urmă, prietenului meu poetul Bill Cross, pentru atenta sa privire asupra detaliilor și neprețuitele sugestii de editare.

Credits

Cover Art by / Ilustratia Coperții **Nicolae ('Nicu') Trifu,** Atlanta, GA
Book design / Tehnoredactare Computerizată **Valentin Săhleanu,** Newton, MA

A Global Arts project
© 2006 Adrian G Sahlean. All rights reserved. / Toate drepturile rezervate.

Mihai Eminescu:

Eternal Longing, Impossible Love

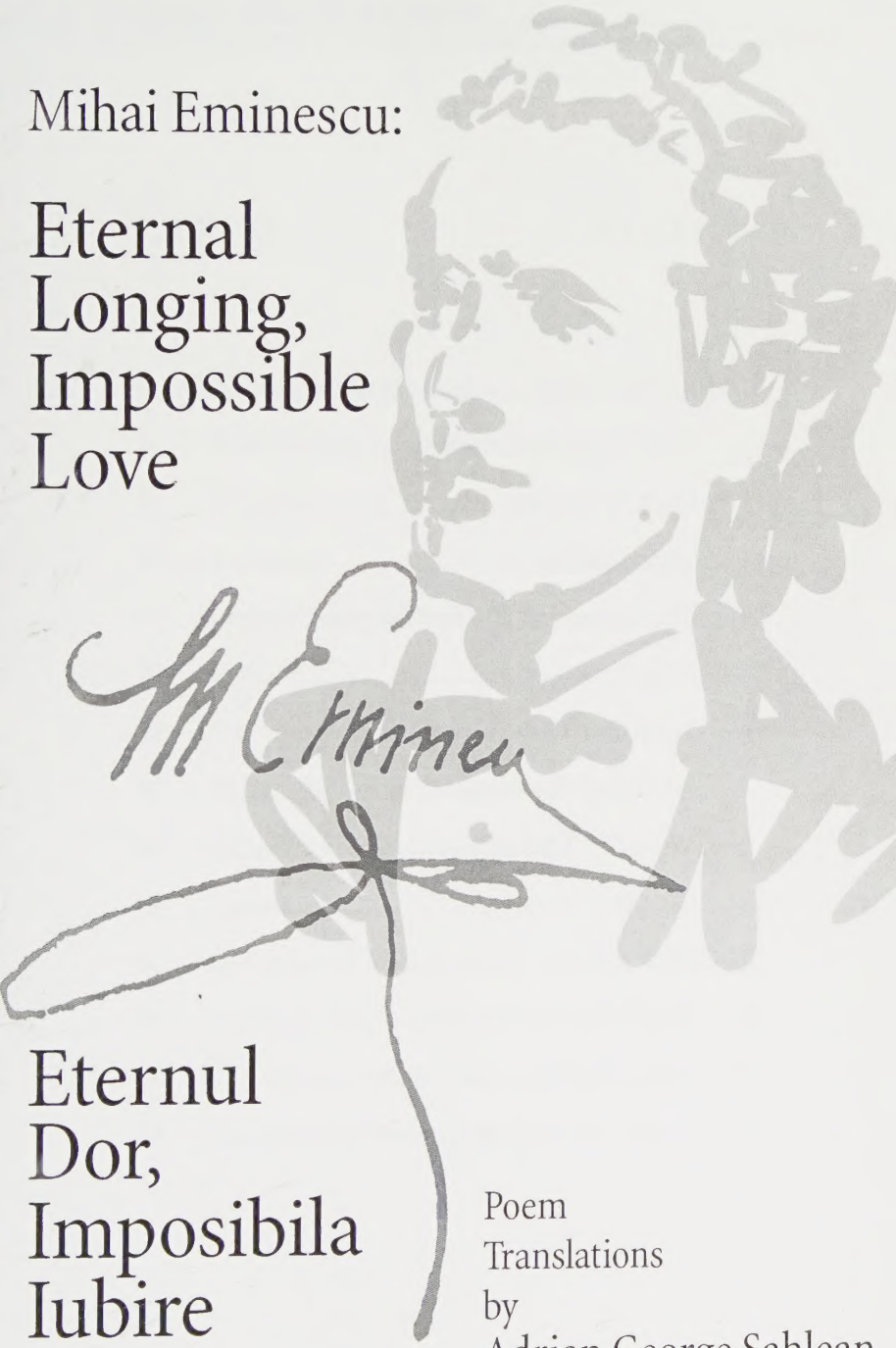

Eternul Dor, Imposibila Iubire

Poem Translations by Adrian George Sahlean

CONTENTS

Mihai Eminescu 6
Ode *(in ancient meter)* 8
Stars in the Sky 10
Unto the Star 14
The Legend of the Evening Star 16
Over Tree Tops 46
Why Don't You Come? 48
Wretched Dionis *(introduction)* 50
With My Thought 56
Glossa 60
First Epistle – *Satire* 68
The Pairless Poplars 80
With Yearning Last I Sigh 84
A Sad Enchantment and Obscure 88

CUPRINS

Mihai Eminescu 6
Odă *(în metru antic)* 9
Stelele-n cer 11
La steaua 12
Legenda Luceafărului 17
Peste vârfuri 47
De ce nu-mi vii? 49
Sărmanul Dionis *(introducere)* 51
Cu gândiri şi cu imagini 57
Glossă 61
Scrisoarea I –*Satiră* 69
Pe lângă plopii fără soţ 81
Mai am un singur dor 85
Un farmec trist şi nenţeles 89

While 'national poet' **Mihail Eminescu** (1850-1889) is often described as the essence of the Romanian soul, modern literary language in Romania is also much indebted to him. His work encompassed every genre of poetry (love, philosophical, cosmological, mythological, historical, socio-satiric, etc.) as well as prose and journalism. Eminescu is considered Europe's last great romantic, not least because he gave voice to the sadness of love with such unmistakable musicality. However, his legacy transcends the confines of Romanticism, the literary and philosophical Western traditions, the Far East influences and even the obvious imprint of the Romanian folklore. Blessed with the touch of genius, his synthesis is a personal world of meaning about the life of Man and of the Cosmos in archetypal images of universal worth.

Romanian-born **Adrian George Sahlean** holds advanced degrees in both philology and psychoanalysis, in which he is currently finishing a doctoral thesis. He has authored several volumes of poetry translations into English as well as essays on literary translation. His meter-and-rhyme renditions of Romanian poet Mihai Eminescu brought him international recognition and several prestigious awards. Among translations adapted for performance, *'The Evening Star'* was recently staged as an experimental theatrical production off-Broadway. Past or continuing activities include: children's choir; a-cappella group; classical guitar; bel-canto singing; national league basketball; college tennis; part-time acting; Boston marathon; US professional tennis coach. He is president and founder of *Global Arts*, a non-profit organization, and a member of the Romanian Writer's Union, the Society of Modern Psychoanalysts, and the US Pro Tennis Association.

Născut în România, **Adrian George Sahlean** a absovit Universitatea din București (1975) cu diplomă în filologie și specializare în traduceri (engleză și spaniolă). Ca rezident naturalizat al Statelor Unite, a obținut diploma de Master în psihanaliză (1995) și certificarea de clinician (2002) terminandu-și în prezent doctoratul. Este autorul câtorva volume de traduceri de poezie în engleză precum și unor eseuri despre traducerea literară. Traducerile versificate din Eminescu i-au adus recunoaștere internațională și câteva premii prestigioase. *Luceafarul / The Evening Star* a fost recent pus în scenă off-Broadway (New York) ca producție teatral-coreografică. Activități trecute sau prezente: corul de copii RTV; membru fondator grupul 'Song' ; colaborare actoricească cu 'Bulandra'; premiul național de chitară clasică ; jucător în campionatul național de baschet și campionatul municipal de tenis; antrenor de tenis; alergător al Maratonului de la Boston. Este fondator și președinte al organizației non-profit „Global Arts", membru al Uniunii Scriitorilor din România, al Societății de Psihanaliză Modernă (SUA) și al Asociației Profesioniste Americane de Tenis.

Ode

(In Ancient Meter)

I never thought I would learn how to die, ever.
Forever young, cloaked in my mantle,
My eyes, dreamful, were affixed to the star
Of solitude.

All of a sudden you rose across my way—
You, my suffering, so painful and sweet;
To its full I drank your voluptuous,
Merciless death.

Wretched I burn alive tortured like Nessus,
Or like Hercules by his harness poisoned—
My fire can't be quenched by all the sweeping
Waves of the seas.

Woe betide, by my own dream devoured...
Consumed by flames, I wail on a pyre, my own;
Can I ever rise anew, luminous
Like the Phoenix?

Oh, troubled eyes, from my path now vanish,
Return to my bosom, sad indifference;
So I can die in peace, my own old self
To me redeem!

(1883)

Odă
(în metru antic)

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsărișI în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pân-în fund băui voluptatea morții
Ne'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus.
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în flăcări...
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniştit, pe mine
Mie redă-mă!

(1883)

Stars in the Sky

Stars in the sky
Of lone existence
Burn in the distance
Until they die.

After their marks
Masts on ships flutter,
Ocean waves clutter
Wandering barks—

Forts of wood, free,
Floating to splutter
Slow-moving water,
Deserts of sea.

Autumn birds stray
Over far beaches
And boundless reaches
Of cloudy way;

Fly to their fall
In race nocturnal—
Passage eternal—
For that is all.

Stelele-n cer

Stelele-n cer
Deasupra mărilor
Ard depărtărilor,
Până ce pier.

După un semn
Clătind catargele,
Tremură largele
Vase de lemn;

Nişte cetăţi
Plutind pe marile
Şi mişcătoarele
Pustietăţi.

Stol de cocori
Apucă-ntinsele
Şi necuprinsele
Drumuri de nori

Zboară ce pot
Şi-a lor întrecere,
Vecinică trecere -
Asta e tot...

Blossom of May
Is youth that kindles
Our life that dwindles
And goes away.

For every fate
Spreads fleeting seconds
On wing that beckons
Quiescent state.

Before I die,
Angel lean under
When in my wonder
With grief I sigh:

Why waste, alas,
This fragile flower
Of rapid hour
Given to us?

(1879)

Floare de crâng,
Astfel viețile
Și tinerețile
Trec și se stâng.

Orice noroc
Și-ntinde-aripele,
Gonit de clipele
Stîrii pe loc.

Până nu mor
Pleacă-te, îngere,
La trista-mi plângere
Plina de-amor.

Nu e păcat
Ca să se lepede
Clipa cea repede
Ce ni s-a dat?

(1879)

Unto the Star

'Tis such a long way to the star
Rising above our shore–
It took its light to come this far
Thousands of years and more.

It may have long died on its way
Into the distant blue,
And only now appears its ray
To shine for us as true.

We see an icon slowly rise
And climb the canopy–
It lived when yet unknown to eyes:
We see what ceased to be!

And so it is when yearning love
Dies in the deepest night:
Its extinct flame still glows above
And haunts us with its light.

(1886)

La steaua

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atât de lungă
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie;
Era pe când nu s-a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Tot astfel când al nostru dor
Pieri în noapte-adâncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmăreste încă.

(1886)

The Legend of the Evening Star

...Now once upon enchanted time,
As time has never been,
There lived a princess most divine
Of royal blood and kin.

Such beauty only heaven paints!
She walked in maiden bloom
As Virgin Mary 'mong the saints,
Among the stars, the moon.

The solemn columns guide her gait
Through vaulted chambers, far
Where at the window will await
The lonely Evening Star.

She watched him rise to his fixed mark
And beams of light set free
To lead the ever-erring bark
Upon dark, moving seas.

Each night she watched with growing love
That kindled sweet desire;
He, long-adoring from above,
Glowed with a hidden fire.

Her daydreams now all to him dart,
Head in her hands she rests
As yearning fills her soul and heart
And pains her maiden breast.

Legenda Luceafărului

A fost odată ca-n poveşti,
A fost ca niciodată.
Din rude mari împărăteşti,
O prea frumoasă fată.

Şi era una la părinţi
Şi mândră-n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinţi
Şi luna între stele.

Din umbra falnicelor bolţi
Ea pasul şi-l îndreaptă
Lângă fereastră, unde-n colţ
Luceafărul aşteaptă.

Privea în zare cum pe mări
Răsare şi străluce,
Pe mişcătoarele cărări
Corăbii negre duce.

Îl vede azi, îl vede mâini,
Astfel dorinţa-i gata;
El iar, privind de săptămâni,
Îi cade draga fată.

Cum ea pe coate-şi răzima
Visând ale ei tâmple,
De dorul lui şi inima
Şi sufletu-i se împle.

And he, oh, how he waits, aglow,
When dusk long shadows casts,
Above the castle where, below,
She will appear, at last.

And step by step, along the trail,
He follows to her room,
Weaving a scintillating veil
With his cold sparks bestrewn

And touches her with light of gold
When she lies to repose,
Where hands at her white bosom fold,
Where tender eyelids close;

And from the mirror, bright embrace
Like snow falls to her feet,
On her closed eyes, in tilted face,
That pulse with secret beat.

She looked at him and smiled, asleep;
He quivered in the glass,
For in her dream he followed deep
To reach her soul, alas!

And in her sleep, sweet pain she sighs
Wishing upon the star:
"Climb down to me from lonely skies
My night prince from afar!

Oh, gentle star, glide on a beam
To be with me tonight—
Come to my room, make true my dream,
My life fill with your light!"

Și cât de viu s-aprinde el
În orișicare sară,
Spre umbra negrului castel
Când ea o să-i apară.

Și pas cu pas pe urma ei
Alunecă-n odaie,
Țesând cu recile-i scântei
O mreajă de văpaie.

Și când în pat se-ntinde drept
Copila să se culce,
I-atinge mâinile pe piept,
I-nchide geana dulce;

Și din oglindă luminiș
Pe trupu-i se revarsă,
Pe ochii mari, bătând închiși
Pe fața ei întoarsă.

Ea îl privea cu un surâs,
El tremura-n oglindă,
Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.

Iar ea vorbind cu el în somn,
Oftând din greu suspină:
— O, dulce-al nopții mele domn,
De ce nu vii tu? Vină!

Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

He quivers at her whisper, still,
And flares a blazing red
That all the sky with lightning fills,
Dives to the ocean bed;

And where he falls the waters flow
In circles large and free,
And a proud youth begins to grow
From unknown depth of sea.

Now at her window sill he stands
And gently steps aground;
A staff he carries in his hands
With stems of reed becrowned;

And he looks princely, finely wrought
With soft and golden hair;
A purple shroud ties in a knot
Across his shoulders bare.

Yet his face of translucent dyes
Is mere shade, waxing pale:
Handsome and dead, with lively eyes
That spark with outward wail:

"I leave my high sphere not with ease
To listen to your plea—
The sky above my father is,
My mother is the sea.

To see you close and to be seen
From heavens I was torn,
And came on earth with my serene
From waters to be born.

El asculta tremurător,
Se aprindea mai tare
Și s-arunca fulgerător,
Se cufunda în mare;

Și apa unde-au fost căzut
În cercuri se rotește,
Și din adânc necunoscut
Un mândru tânăr crește.

Ușor el trece ca pe prag
Pe marginea ferestei
Și ține-n mână un toiag
Încununat cu trestii.

Părea un tânăr voievod
Cu păr de aur moale,
Un vânăt giulgi se-ncheie nod
Pe umerele goale.

Iar umbra feței străvezii
E albă ca de ceară -
Un mort frumos cu ochii vii
Ce scânteie-n afară.

— Din sfera mea venii cu greu
Ca să-ți urmez chemarea,
Iar cerul este tatăl meu
Și mumă-mea e marea.

Ca în cămara ta să vin,
Să te privesc de-aproape,
Am coborât cu-al meu senin
Și m-am născut din ape.

Oh, come along my priceless gem,
And leave your world with me—
The Evening Star above I am
And you my bride shall be.

In coral castles we'll roam free
For centuries on end,
And all that moves beneath the sea
Will to your word attend."

"So handsome angel, as you are
Only in dreams I know,
But to the world that lies afar
I cannot ever go;

For you speak words of lifeless breeze
And you are strangely clad;
Under your gaze my eyes would freeze,
For I'm alive, you're dead."

A day goes by, and one more still...
As night will follow day
The Evening Star, at window sill,
Serenely bears his ray—

For in her dream he still abides
To fill her mind again;
And yearning for the lord of tides
Her bosom grips with pain:

"Oh, gentle star, glide on a beam
To be with me tonight;
Come to my room, make true my dream,
My life fill with your light!"

O, vin'! odorul meu nespus,
Şi lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

Colo-n palate de mărgean
Te-oi duce veacuri multe,
Şi toată lumea-n ocean
De tine o s-asculte.

— O, eşti frumos, cum numa-n vis
Un înger se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată;

Străin la vorbă şi la port,
Luceşti fără de viaţă,
Căci eu sunt vie, tu eşti mort,
Şi ochiul tău mă-ngheaţă.

Trecu o zi, trecură trei
Şi iarăşi, noaptea, vine
Luceafărul deasupra ei
Cu razele-i senine.

Ea trebui de el în somn
Aminte să-şi aducă
Şi dor de-al valurilor domn
De inim-o apucă:

— Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă şi în gând
Şi viaţa-mi luminează!

He hears her voice in woeful wait
And dims with heavy heart;
The skies in circles wide rotate
From where he rends apart;

The air's alight with crimson gold
That sets the world ablaze,
And a proud youth begins to mould
From chaos of deep haze.

A glowing nimbus crowns the youth
Whose vines of hair are dun;
And he comes riding on his truth,
Steeped in the fire of sun;

His arms are covered in black shroud
And carved in marble stone;
Deep thoughts his pallid face becloud,
And he looks woe-begone.

Yet, his chimeric eyes hold in
In the depth of darkest seas,
Wondrous and large, two passions twin,
Consumed without surcease.

"I come from high sphere not with ease
With faith anew to plight—
The sun above my father is,
My mother is the night;

Oh, come along, my priceless gem,
And leave your world with me—
The Evening Star above I am
And you my bride shall be!

Cum el din cer o auzi,
Se stinse cu durere,
Iar ceru-ncepe a roti
În locul unde piere;

În aer rumene văpăi
Se-ntind pe lumea-ntreagă,
Şi din a chaosului văi
Un mândru chip se-ncheagă;

Pe negre vițele-i de păr
Coroana-i arde pare,
Venea plutind în adevăr
Scăldat în foc de soare.

Din negru giulgi se desfăşor
Marmoreele brațe,
El vine trist şi gânditor
Şi palid e la față;

Dar ochii mari şi minunați
Lucesc adânc himeric,
Ca două patimi fără saț
Şi pline de-ntuneric.

— Din sfera mea venii cu greu
Ca să te-ascult ş-acuma,
Şi soarele e tatăl meu,
Iar noaptea-mi este muma;

O, vin', odorul meu nespus,
Şi lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

Let shiny stars as diadem
    Adorn your flaxen hair;
Come to my skies and rise with them,
    And be the star most fair."

"So handsome daemon, as you are
    Only in dreams I know,
But to the world that lies afar
    I cannot ever go!

For with your cruel love you make
    Strings in my bosom hurt...
My eyes are heavy and they ache,
    Under your gaze are burnt."

"But how else to appear at all?
    Can you not comprehend,
You are a dying living soul
    While I live with no end?"

"I know not artful words to set,
    Nor how to start or end—
And all you say is clear and yet
    I cannot understand;

But if you want me to be yours
    And for your love to die,
Come, follow me and live on earth,
    And dying be as I."

"You want the short day of a kiss
    For my eternity—
And, yet, your love I would not miss,
    So true it is to me.

O, vin', în părul tău bălai
S-anin cununi de stele,
Pe-a mele ceruri să răsai
Mai mândră decât ele.

— O, eşti frumos cum numa-n vis
Un demon se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată!

Mă dor de crudul tău amor
A pieptului meu coarde,
Şi ochii mari şi grei mă dor,
Privirea ta mă arde.

— Dar cum ai vrea să mă cobor?
Au nu-nţelegi tu oare,
Cum că eu sunt nemuritor,
Şi tu eşti muritoare?

— Nu caut vorbe pe ales,
Nici ştiu cum aş începe -
Deşi vorbeşti pe înţeles,
Eu nu te pot pricepe;

Dar dacă vrei cu crezământ
Să te-ndrăgesc pe tine,
Tu te coboară pe pământ,
Fii muritor ca mine.

— Tu-mi cei chiar nemurirea mea
În schimb pe-o sărutare,
Dar voi să ştii asemenea
Cât te iubesc de tare;

Yes, out of sin I will be born
To follow other creed;
If to eternity I'm sworn,
Let from my oath be freed!"

And he was gone...His sphere he left
In love with a mere child;
For days, the sky of light bereft,
His call to follow, wild.

And all this while, young Catalin,
A cunning palace page
Who into goblets wine pours in
At dinner for his wage,

And follows close the queen at hand
The trail of gown to hold—
A stray love child from unknown land
But quick of eyes and bold,

With youthful cheeks like peonies
And ruddy as ripe fruit,
Steals close where Catalina is
And lingers in pursuit.

Oh, look how beautiful she's grown,
Good Lord, so proud and fair;
Well, Catalin, now hold your own
And your good fortune dare.

And casual, in corner lone,
He takes her by the waist.
"What's it you want? Leave me alone,
Go 'way, your time you waste."

Da, mă voi naşte din păcat,
Primind o altă lege;
Cu vecinicia sunt legat,
Ci voi să mă dezlege.

Şi se tot duce... S-a tot dus.
De dragu-unei copile,
S-a rupt din locul lui de sus,
Pierind mai multe zile.

În vremea asta Cătălin,
Viclean copil de casă,
Ce umple cupele cu vin
Mesenilor la masă,

Un paj ce poartă pas cu pas
A-mpărătesii rochii,
Băiat din flori şi de pripas,
Dar îndrăzneţ cu ochii,

Cu obrăjei ca doi bujori
De rumeni, bată-i vina,
Se furişează pânditor
Privind la Cătălina.

Dar ce frumoasă se făcu
Şi mândră, arz-o focul;
Ei, Cătălin, acu-i acu
Ca să-ţi încerci norocul.

Şi-n treacăt o cuprinse lin
Într-un ungher degrabă.
- Da' ce vrei, mări Cătălin?
Ia du-t' de-ţi vezi de treabă.

"What's it I want? That you won't live
With thoughts that laughter shun,
And that you smile—or better, give
A tender kiss, just one."

"I know not what you mean! For love,
Go 'way and stay apart—
Oh, with the Evening Star above
Again I'm sick at heart."

"If you know not, I'll gladly teach
The lovers' secret kiss...
But hold your ire, I beseech,
And listen kind to this:

Gently, as hunters lay their springe
To keep a bird in hold,
Your arms let on my shoulders hinge,
My hands your waist enfold;

And let my eyes drink full your charm,
Linger into their gaze...
When I lift from beneath your arm,
Your heels on tiptoe raise;

And lean your face upon my breast
When I turn down my brow;
With lust unquenched let our eyes rest
Sweet all our life, as now;

And so that you know love complete
And nothing be amiss,
When I reach for your lips to meet
My lips seal with a kiss."

— Ce voi? Aş vrea să nu mai stai
Pe gânduri totdeauna,
Să râzi mai bine şi să-mi dai
O gură, numai una.

— Dar nici nu ştiu măcar ce-mi ceri,
Dă-mi pace, fugi departe -
O, de luceafărul din cer
M-a prins un dor de moarte.

— Dacă nu ştii, ţi-aş arăta
Din bob în bob amorul,
Ci numai nu te mânia,
Ci stai cu binişorul.

Cum vânătoru-ntinde-n crâng
La păsărele laţul,
Când ţi-oi întinde braţul stâng
Să mă cuprinzi cu braţul;

Şi ochii tăi nemişcători
Sub ochii mei rămâie...
De te înalţ de subsuori
Te-nalţă din călcâie;

Când faţa mea se pleacă-n jos,
În sus rămâi cu faţa,
Să ne privim nesăţios
Şi dulce toată viaţa;

Şi ca să-ţi fie pe deplin
Iubirea cunoscută,
Când sărutându-te mă-nclin,
Tu iarăşi mă sărută.

She lists in wonder to the boy,
All rapt in tender thought;
And shy and blushing, lovely, coy,
She'd run...yet she would not.

And soft: "How could one ever tell,
You rascal swift of tongue;
I knew together we'd match well
Ever since we were young;

But of forgotten quietude
A lonely star was crowned
That brings to seas of solitude
Horizons without bound;

And secret tears my eyes prevail,
With eyelids closed I weep
When to the star the waves set sail
In slow, wayfaring sweep.

He glows above with love untold
To ease my bosom pain—
But soars yet higher to behold
So I could never gain;

With rays of cold, from worlds apart,
The distance he would breach...
Forever he'll be in my heart,
Forever out of reach...

And so at day in thought I dwell,
Lonely as waste of land,
While nights fill with a sacred spell
I cannot understand."

Ea-l asculta pe copilaş
Uimită şi distrasă,
Şi ruşinos şi drăgălaş,
Mai nu vrea, mai se lasă,

Şi-i zice-ncet: - Încă de mic
Te cunoşteam pe tine,
Şi guraliv şi de nimic,
Te-ai potrivi cu mine...

Dar un luceafăr, răsărit
Din liniştea uitării,
Dă orizon nemărginit
Singurătăţii mării;

Şi tainic genele le plec,
Căci mi le umple plânsul
Când ale apei valuri trec
Călătorind spre dânsul;

Luceşte c-un amor nespus,
Durerea să-mi alunge,
Dar se înalţă tot mai sus,
Ca să nu-l pot ajunge.

Pătrunde trist cu raze reci
Din lumea ce-l desparte...
În veci îl voi iubi şi-n veci
Va rămânea departe...

De-aceea zilele îmi sunt
Pustii ca nişte stepe,
Dar nopţile-s de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai pot pricepe.

"You're such a child, a dearest child...
Let's leave the world behind
And lose our traces in the wild,
No one our name will find!

How well and merry we will be,
And safe from all so far;
Parents will wane from memory
And night dreams of a star."

So left the Evening Star. His wings
Grew large across the sky
As thousand years of reach would spring
And at a wink go by;

A canopy of stars, below;
Above, a starry dome:
An endless lightning seemed to flow
And through the heavens roam;

And in the dark that flowed around,
As on the first day's morn,
He glimpsed the chaos veils unbound
From where the light is born.

He flies aswim through seas of light
With love on wings of thought...
Until all perishes from sight,
Until all turns to naught;

He goes where there's no bound or bourn,
Nor is there eye to know,
And time itself from voids uptorn
Struggles in vain to grow;

— Tu eşti copilă, asta e...
Hai ş-om fugi în lume,
Doar ni s-or pierde urmele
Şi nu ne-or şti de nume,

Căci amândoi vom fi cuminţi,
Vom fi voioşi şi teferi,
Vei pierde dorul de părinţi
Şi visul de luceferi.

Porni luceafărul. Creşteau
În cer a lui aripe,
Şi căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesubt,
Deasupra-i cer de stele -
Părea un fulger ne'ntrerupt
Rătăcitor prin ele.

Şi din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea dentâi,
Cum izvorau lumine;

Cum izvorând îl înconjor
Ca nişte mări, de-a-notul...
El zboară, gând purtat de dor,
Pân' piere totul, totul;

Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaşte,
Şi vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naşte.

For there is naught, yet it is there,
A thirst that draws him on,
A depth that lingers, like the snare
Of blind oblivion...

"Father, from dark eternity
My burden now reverse—
And your name ever hallowed be
In all the universe!

Ask me, Lord, anything, but give
Me fate of different breath,
For you're the spring of lives to live,
And giver are of death;

Immortal nimbus overturn,
From eyes remove the fire;
And, for all, give me in return
One hour of desire...

From chaos, Lord, I came alive,
My thirst to chaos goes;
And of repose once born, I strive
To go back to repose!"

"Hyperion, you out of chasm
Arise with worlds of grace—
Ask not for wonder or phantasm
That has no name or face;

To be a human is your call?
A man, is that your mind?
Oh, let the humans perish all,
Others would breed in kind.

Nu e nimic şi totuşi e
O sete care-l soarbe,
E un adânc asemene
Uitării celei oarbe.

— De greul negrei vecinicii,
Părinte, mă dezleagă
Şi lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă;

O, cere-mi, Doamne, orice preţ
Dar dă-mi o altă soarte,
Căci tu izvor eşti de vieţi
Şi dătător de moarte;

Reia-mi al nemuririi nimb
Şi focul din privire,
Şi pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire...

Din chaos, Doamne,-am apărut
Şi m-aş întoarce-n chaos...
Şi din repaos m-am născut,
Mi-e sete de repaos.

— Hyperion, ce din genuni
Răsai c-o-ntreagă lume,
Nu cere semne şi minuni
Care n-au chip şi nume;

Tu vrei un om să te socoţi
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toţi,
S-ar naşte iarăşi oameni.

Men only build to nothingness
Vain dreams in noble guise:
When waves to silent tomb quiesce
New waves again will rise;

Men merely live by stars of luck
And star-crossed fatefulness;
We have no death to prove our pluck,
Nor place or time possess.

From the eternal yesterday
Today lives what will die;
Should sun from heavens once decay
New suns would light the sky

And seem to rise to endless morn
While death in wait would lie:
For all die only to be born,
And all are born to die.

But you, Hyperion, shall live
Wherever you may set...
So ask me now the Word to give,
That wisdom you can get?

Or, maybe, give you voice and bring
Sweet music to your song
So forests in the mountains sing
And oceans hum along?

Justice, perhaps, you wish to make?
Your strength with deeds to prove?
The earth in pieces I could break
So you can kingdoms move!

Ei numai doar durează-n vânt
Deşerte idealuri -
Când valuri află un mormânt,
Răsar în urmă valuri;

Ei doar au stele cu noroc
Şi prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc
Şi nu cunoaştem moarte.

Din sânul vecinicului ieri
Trăieşte azi ce moare,
Un soare de s-ar stinge-n cer
S-aprinde iarăşi soare;

Părând pe veci a răsări,
Din urmă moartea-l paşte,
Căci toţi se nasc spre a muri
Şi mor spre a se naşte.

Iar tu, Hyperion, rămâi
Oriunde ai apune...
Cere-mi cuvântul meu dentâi -
Să-ţi dau înţelepciune?

Vrei să dau glas acelei guri,
Ca dup-a ei cântare
Să se ia munţii cu păduri
Şi insulele-n mare?

Vrei poate-n faptă să arăţi
Dreptate şi tărie?
Ţi-aş da pământul în bucăţi
Să-l faci împărăţie.

I'll give you armies march their stride
To steal the world its breath;
Long ships upon seas far and wide—
But I won't give you death!

And who to die for, now behold:
Of what awaits, beware!
Go back and watch that wand'ring mould
And heed to what lies there."

So to his place of yesteryear
Hyperion arose,
And, as before, from destined sphere
His beam now overflows;

For it is dusk, the evening light
Has come the day to slake;
The moon appears in gentle white
And quivers in the lake—

And sparkles fall, a shimmer bright
On groves of wood unknown;
Under the linden trees at night,
Two young ones sit alone.

"Dear love, oh, let me gently lean
My brow upon your breast,
Under your rays of eyes serene
All my deep yearning rest;

Bring to my thoughts the cold surcease
And charm of starlight dust,
And softly pour eternal peace
Into my night of lust.

Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pământu-n lung și marea-n larg,
Dar moartea nu se poate...

Și pentru cine vrei să mori?
Întoarce-te, te-ndreaptă
Spre-acel pământ rătăcitor
Și vezi ce te așteaptă.

În locul lui menit din cer
Hyperion se-ntoarse
Și, ca și-n ziua cea de ieri,
Lumina și-o revarsă.

Căci este sara-n asfințit
Și noaptea o să-nceapă;
Răsare luna liniștit
Și tremurând din apă

Și umple cu-ale ei scântei
Cărările din crânguri.
Sub șirul lung de mândri tei
Ședeau doi tineri singuri:

— O, lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce;

Cu farmecul luminii reci
Gândirile străbate-mi,
Revarsă liniște de veci
Pe noaptea mea de patimi.

Forever stay close and above,
My heart from pain redeem—
For you're my first and only love,
My last and only dream!"

Hyperion watched from on high
The wonder in their face;
His eye had barely caught her eye,
She caught him in embrace...

Sweet scented blossom fills the air
And falls in silver rain
On lovers young, with golden hair,
Lost in forsaken lane.

She, rapt in tender dreams of love...
Her eyes lift to the sky;
She sees the Evening Star above
And with new yearning sighs:

"Oh, gentle star, glide on a beam
To be with me tonight;
Come to my room, make true my dream,
My luck lead with your light!"

As time before, on dales and woods,
He quivers 'mong the trees,
His light still guiding solitudes
Of ever-moving seas;

But would not fall again from sky
To sea, as yester day:
"What do you care whether 'tis I
Or other, face of clay?

Şi de asupra mea rămâi
Durerea mea de-o curmă,
Căci eşti iubirea mea dentâi
Şi visul meu din urmă.

Hyperion vedea de sus
Uimirea-n a lor faţă:
Abia un braţ pe gât i-a pus
Şi ea l-a prins în braţe...

Miroase florile-argintii
Şi cad, o dulce ploaie,
Pe creştetele-a doi copii
Cu plete lungi, bălaie.

Ea, îmbătată de amor,
Ridică ochii. Vede
Luceafărul. Şi-ncetişor
Dorinţele-i încrede:

— Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n codru şi în gând,
Norocu-mi luminează!

El tremură ca alte dăţi
În codri şi pe dealuri,
Călăuzind singurătăţi
De mişcătoare valuri;

Dar nu mai cade ca-n trecut
În mări din tot înaltul:
— Ce-ţi pasă ţie, chip de lut,
Dac-oi fi eu sau altul?

In human sphere of narrow lore
May that your luck will hold,
As I remain for ever more
In my eternal cold."

(1883)

"LaTerra" — Engraving by Traian Alexandru Filip

Trăind în cercul vostru strâmt
Norocul vă petrece,
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor şi rece.

(1883)

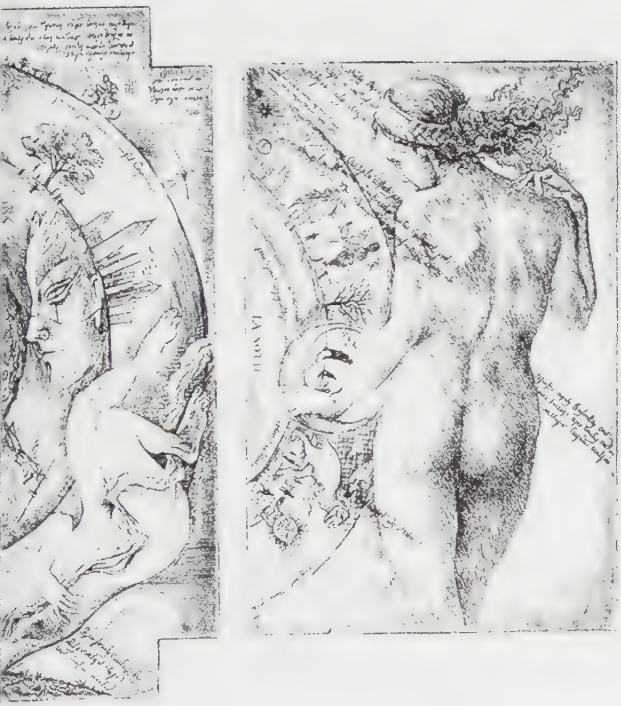

"LaTerra" — Gravura de Traian Alexandru Filip

Over Treetops

Over treetops, white moon wanders,
Forest boughs shake gentle leaf,
Sounds a horn with distant grief,
Alders bow their heads asunder.

Far away and ever farther,
Softer still, its fading breath
Soothing with a dream of death
My soul's unrelenting ardor.

Why your music from me sever
When I turn to you forlorn—
Will you sound again sweet horn
For my soul's enchantment, ever?

(1883)

Peste vârfuri

Peste vârfuri trece luna,
Codru-şi bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn ?
Mai suna-vei dulce corn,
Pentru mine vreodată ?

(1883)

Why Don't You Come?

See, autumn swallows fly away
And walnuts shed their leaves astray,
The white frost over vines has run—
Why don't you come, why don't you come?

Oh, lean once more against my arm,
And let my eyes feast on your charm,
My head seek sweet and peaceful rest
Upon your breast, upon your breast...

Remember when we walked the trails,
Along the meadows, down the dales,
How oft I reached your lips to gain
Time and again, time and again?

Many a woman's eyes can glow
With light to break the dark below...
But none can rise so high above
As you, my love—as you, my love!

For you alone will make serene
My soul, my life from pain redeem;
You glow among the stars apart
Love of my heart, love of my heart!

Late autumn now has brought its sway,
The leaves are falling on the way,
The barren fields are bleak and dun...
Why don't you come—why don't you come?

(1887)

De ce nu-mi vii?

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S-aşează bruma peste vii -
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii ?

O, vino iar în al meu braţ,
Să te privesc cu mult nesaţ,
Să razim dulce capul meu,
De sânul tău, de sânul tau !

Ţi-aduci aminte cum pe-atunci
Când ne primblam prin văi şi lunci,
Te ridicam de subsuori
De-atâtea ori, de-atâtea ori ?

În lumea asta sunt femei
Cu ochi ce izvorăsc scântei ...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s !

Căci tu înseninezi mereu
Viaţa sufletului meu,
Mai mîndră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea !

Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum,
Şi lanurile sunt pustii ...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii ?

(1887)

Wretched Dionis
(introduction)

...Likewise, if I close one eye, I see my hand smaller than with both eyes. If I had three eyes, I would see it larger, and the more eyes I had, the larger everything around me would seem. Nevertheless, born with thousands of eyes among colossal creatures, all keeping their proportions in relation to myself, they would seem to me neither larger nor smaller than today. Let us imagine the world shrunk to a bullet size, and everything in it analogously reduced; the inhabitants of this world, endowed with our sense organs, would perceive everything the same way and with the same proportions we do. Let us imagine it, caeteris paribus, a thousand times larger – still the same thing: with unchanged proportions, a world a thousandfold larger and a thousandfold smaller would be the same to us. So when I look at objects with one eye I see them smaller; with two, larger; how large are they in the absolute? Who knows if we are not actually living in a microscopic world and only the nature of our eyes makes us see it the size we do? Perhaps each individual sees things differently and hears things differently–and only language, the naming of the object which one sees a certain way and another a different way, unites them in understanding. Language? No. Maybe each word sounds different to the ears of different people–only the individual, being the same, hears it one way.

Sărmanul Dionis
(introducere)

...Şi tot astfel, dacă închid un ochi văd mâna mea mai mică decât cu amândoi. De aş avea trei ochi aş vedea-o şi mai mare, şi cu cât mai mulţi ochi aş avea cu atâta lucrurile toate dimprejurul meu ar părea mai mari. Cu toate astea, născut cu mii de ochi, în mijlocul unor arătări colosale, ele toate în raport cu mine, păstrându-şi proporţiunea, nu mi-ar părea nici mai mari, nici mai mici de cum îmi par azi. Să ne-nchipuim lumea redusă la dimensiunile unui glonte, şi toate celea din ea scăzute în analogie, locuitorii acestei lumi, presupuindu-i dotaţi cu organele noastre, ar pricepe toate celea absolut în felul şi în proporţiunile în care le pricepem noi. Să ne-o închipuim, caeteris paribus, înmiit de mare – acelaşi lucru. Cu proporţiuni neschimbate – o lume înmiit de mare şi alta înmiit de mică ar fi pentru noi tot atât de mare. Şi obiectele ce le văd, privite c-un ochi, sunt mai mici; cu amândoi – mai mari; cât de mari sunt ele absolut? Cine ştie dacă nu trăim într-o lume microscopică şi numai făptura ochilor noştri ne face s-o vedem în mărimea în care o vedem? Cine ştie dacă nu vede fiecare din oameni toate celea într-alt fel, şi nu aude fiecare sunet într-alt fel – şi numai limba, numirea într-un fel a unui obiect ce unul îl vede aşa, altul altfel, îi uneşte în înţelegere. – Limba? – Nu. Poate fiecare vorbă sună diferit în urechile diferiţilor oameni – numai individul, acelaşi rămâind, o aude într-un fel.

And in a space deemed without bound, would not a piece of it, however large or small, be a mere drop against its boundlessness? Likewise, in an eternity without bound, would not a piece of time, however large or small, be merely one suspended sliver? And here is how: supposing the universe reduced to a drop of dew, and time relations to a drop of time, the centuries in the history of this microscopic world would be mere winks; within these winks people would work as much and think as much as we do in our ages–for them, their ages would be just as long as ours are for us. In what microscopic non-finiteness the millions of infusoria of those researchers would be lost; in what infiniteness of time, the joyous moment; and all these would be just as they are today.

Indeed, the world is the mere dreaming of our soul. Time and space do not exist–they're only in our soul. Past and future live in it as the forest in the kernel of an acorn; and infinity, alike, as the reflection of the starry sky in a dew droplet. If we could only learn the mystery that would connect ourselves to these two orders of things which lie hidden deep within us, (a mystery perhaps known to the Egyptian and Assyrian astrologers!), then, descending into the depths of our souls, we would be able to really live in the past and inhabit the world of the stars and of the sun. What a pity the art of necromancy and astrology have been lost—how many mysteries may have been thus revealed. And if the world's a dream–why could we not coordinate its series of events according to our will? There is no truth to the idea that

Şi, într-un spaţiu închipuit ca fără margini, nu este o bucată a lui, oricât de mare şi oricât de mică ar fi, numai o picătură în raport cu nemărginirea? Asemenea, în eternitatea fără margini nu este orice bucată de timp, oricât de mare sau oricât de mică, numai o clipă suspendată? Şi iată cum. Presupuind lumea redusă la un bob de rouă şi raporturile de timp, la o picătură de vreme, secolii din istoria acestei lumi microscopice ar fi clipite, şi în aceste clipite oamenii ar lucra tot atâta şi ar cugeta tot atâta ca în evii noştri – evii lor pentru ei ar fi tot atât de lungi ca pentru noi ai noştri. În ce nefinire microscopică s-ar pierde milioanele de infuzorii ale acelor cercetători, în ce infinire de timp clipa de bucurie – şi toate acestea, toate, ar fi – tot astfel ca şi azi.

...În faptă lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici timp, nici spaţiu – ele sunt numai în sufletul nostru. Trecut şi viitor e în sufletul meu, ca pădurea într-un sâmbure de ghindă, şi infinitul asemenea, ca reflectarea cerului înstelat într-un strop de rouă. Dacă am afla misterul prin care să ne punem în legătură cu aceste două ordini de lucruri care sunt ascunse în noi, mister pe care l-au posedat poate magii egipteni şi asirieni, atuncea în adâncurile sufletului coborându-ne, am putea trăi aievea în trecut şi am putea locui lumea stelelor şi a soarelui. Păcat că ştiinţa necromanţiei şi acea a astrologiei s-au pierdut -cine ştie câte mistere ne-ar fi descoperit în această privinţă! Dacă lumea este un vis – de ce n-am putea să coordonăm şirul fenomenelor sale cum voim noi? Nu e adevărat că există un trecut – consecutivitatea

there is a past: consecutiveness lies in our mind; the causes of phenomena–consecutive for us, the same as ever–exist and work simultaneously. To be able to live in the time of Mircea-the-Great or Alexander-the-Kind-Hearted–is it absolutely impossible? A mathematical point is lost in the boundlessness of its coordinates; a moment in time–in its infinitesimal divisibility, which cannot ever end. Within these atoms of space and time, what infinitude! Oh, if I could also become lost in the infinity of my soul, down to that phase of its emanation called the time of Alexander-the-Kind-Hearted, for instance...

(1872)

* Note: Mircea cel Batran (Mircea-the-Great), who was Ruling Prince of Wallachia between 1386 and 1418, and Alexander cel Bun (Alexander-the-Kind-Hearted) who was Ruling Prince of Moldavia between 1400 and 1432, are legendary figures in Romanian history.

e în cugetarea noastră–cauzele fenomenelor, consecutive pentru noi, aceleaşi întotdeauna, există şi lucrează simultan. Să trăiesc în vremea lui Mircea cel Mare sau a lui Alexandru cel Bun–este oare absolut imposibil?
Un punct matematic se pierde-n nemărginirea dispoziţiunii lui, o clipă de timp în împărţibilitatea sa infinitezimală, care nu încetează în veci. În aceste atome de spaţiu şi timp, cât infinit! Dac-aş putea şi eu să mă pierd în infinitatea sufletului meu pân' în acea fază a emanaţiunii lui care se numeşte epoca lui Alexandru cel Bun de exemplu...

(1872)

With my Thought, Images Plenty

With my thought, images plenty,
I have blackened many an empty
Page of life with bookish truth
From the very dawn of youth.

My pursuit you should not follow
For I erred with reason hollow,
Reaching in the dark to grope
For life's truth—chimeric hope.

Wanting wisdom, lacking norm,
Fantasy strayed without form,
In odd meter seeking aim:
Thoughts turned dark, the verses lame.

And ideas that beat simple
In my brow, pulse in my temple,
I've dressed, mindless with desire,
In too fancy, rich attire.

They resemble—strange hybrid—
An Egyptian pyramid:
In the mountain's stony tomb
With old icons in the womb;

Cu gândiri și cu imagini

Cu gândiri și cu imagini
Înnegrit-am multe pagini:
Ș-ale cărții, ș-ale vieții,
Chiar din zorii tinereții.

Nu urmați gândirei mele:
Căci noianu-i de greșele,
Urmărind prin întuneric
Visul vieții-mi cel himeric.

Neavând învăț și normă,
Fantezia fără formă
Rătăcit-a, vai! cu mersul:
Negru-i gândul, șchiop e viersul.

Și idei, ce altfel împle,
Ard în frunte, bat sub tâmple:
Eu le-am dat îmbrăcăminte
Prea bogată, fără minte.

Ele samănă, hibride,
Egiptenei piramide:
Un mormânt de piatr-în munte
Cu icoanele cărunte,

Alleys long and sphinxes solemn,
Pillars, monoliths, and columns
Make you think that past the gate
The whole country's dead await!

You go in, a step you climb,
No idea what you'll find—
And behold: a vault of stone,
One torch, and a king alone...

(Posthumous poem)

Și de sfinxuri lungi alee,
Monoliți și propilee,
Fac să crezi că după poartă
Zace-o-ntreagă țară moartă.

Intri nuntru, sui pe treaptă,
Nici nu știi ce te așteaptă.
Când acolo! sub o faclă
Doarme-un singur rege-n raclă.

(postumă)

Glossa*

Time goes by, time comes along,
All is old and all is new;
What is right and what is wrong,
You must think and ask of you;
Have no hope and have no fear,
Waves that rise can never hold;
If they urge or if they cheer,
You remain aloof and cold.

To our sight so much will glisten,
Many sounds will reach our ear...
Who could take the time to listen
And remember all we hear?
Keep aside from all that patter,
Seek yourself, far from the throng,
When with loud and idle clatter
Time goes by, time comes along.

Nor forget the tongue of reason
Or its even scales depress
When the moment, changing season,
Wears the mask of happiness —
It is born of reason's slumber
And may last a wink as true:
For the one who knows its number
All is old and all is new.

Glossă

Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi şi nouă toate;
Ce e rău şi ce e bine
Tu te-ntreabă şi socoate;
Nu spera şi nu ai teamă,
Ce e val ca valul trece;
De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece.

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe,
Cine ţine toate minte
Şi ar sta să le asculte?...
Tu aşează-te deoparte,
Regăsindu-te pe tine,
Când cu zgomote deşarte
Vreme trece, vreme vine.

Nici încline a ei limbă
Recea cumpăn-a gândirii
Înspre clipa ce se schimbă
Pentru masca fericirii,
Ce din moartea ei se naşte
Şi o clipă ţine poate;
Pentru cine o cunoaşte
Toate-s vechi şi nouă toate.

Be as to a play, spectator,
As the world unfolds before:
You will know the heart of matter
Should they act two parts or four;
When they cry or tear asunder
From your seat enjoy along
And you'll learn from art to wonder
What is right and what is wrong.

Past and future, ever blending,
Are the twin sides of same page:
New start will begin with ending
When you know to learn from age;
All that was or be tomorrow
We have in the present, too,
But what's vain and futile sorrow
You must think and ask of you.

For the living cannot sever
From the means we've always had:
Now, as years ago, and ever,
Men are happy or are sad:
Other masks, same play repeated;
Diff'rent tongues, same words to hear;
Of your dreams so often cheated,
Have no hope and have no fear.

Privitor ca la teatru
Tu în lume să te-nchipui:
Joace unul şi pe patru,
Totuşi tu ghici-vei chipu-i,
Şi de plânge, de se ceartă,
Tu în colţ petreci în tine
Şi-nţelegi din a lor artă
Ce e rău şi ce e bine.

Viitorul şi trecutul
Sunt a filei două feţe,
Vede-n capăt începutul
Cine ştie să le-nveţe;
Tot ce-a fost ori o să fie
În prezent le-avem pe toate,
Dar de-a lor zădărnicie
Te întreabă şi socoate.

Căci aceloraşi mijloace
Se supun câte există,
Şi de mii de ani încoace
Lumea-i veselă şi tristă;
Alte măşti, aceeaşi piesă,
Alte guri, aceeaşi gamă,
Amăgit atât de-adese
Nu spera şi nu ai teamă.

Hope not when the villains cluster
By success and glory drawn:
Fools with perfect lack of luster
Will outshine Hyperion!
Fear it not, they'll push each other
To reach higher in the fold,
Do not let them call you brother,
Waves that rise can never hold.

Sounds of siren songs call steady
Toward golden nets, astray;
Life attracts you into eddies
To change actors in the play;
Steal aside from crowd and bustle,
Do not look, seem not to hear
From your path, away from hustle,
If they urge or if they cheer;

If they reach for you, go faster,
Hold your tongue when slanders yell;
Your advice they cannot master,
Don't you know their measure well?
Let them talk and let them chatter,
Let all go past, young and old:
Unattached to man or matter,
You remain aloof and cold.

Nu spera când vezi mişeii
La izbândă făcând punte,
Te-or întrece nătărăii,
De ai fi cu stea în frunte;
Teamă n-ai, căta-vor iarăşi
Între dânşii să se plece,
Nu te prinde lor tovarăş:
Ce e val, ca valul trece.

Cu un cântec de sirenă,
Lumea-ntinde lucii mreje;
Ca să schimbe-actorii-n scenă,
Te momeşte în vârteje;
Tu pe-alături te strecoară,
Nu băga nici chiar de seamă,
Din cărarea ta afară
De te-ndeamnă, de te cheamă.

De te-ating, să feri în laturi,
De hulesc, să taci din gură;
Ce mai vrei cu-a tale sfaturi,
Dacă ştii a lor măsură;
Zică toţi ce vor să zică,
Treacă-n lume cine-o trece;
Ca să nu-ndrăgeşti nimică,
Tu rămâi la toate rece.

You remain aloof and cold
If they urge or if they cheer;
Waves that rise can never hold,
Have no hope and have no fear;
You must think and ask of you
What is right and what is wrong;
All is old and all is new,
Time goes by, time comes along.

(1883)

* Fixed Latin form of lyric verse, generally used for poems of philosophic character, wherein each line of the first stanza is commented on in subsequent stanzas ending with that line. The last stanza repeats the first in reverse order. (Translator's note)

Tu rămâi la toate rece,
De te-ndeamnă, de te cheamă;
Ce e val, ca valul trece,
Nu spera şi nu ai teamă;
Te întreabă şi socoate
Ce e rău şi ce e bine;
Toate-s vechi şi nouă toate:
Vreme trece, vreme vine.

(1883)

First Epistle — *satire*

When the evening candle flickers and lids drop with slumber sands,
Only time measures its passage by the clock's uneven hands.
The moon's gliding past the curtains in a white voluptuous light,
Flooding all the room with feelings, tearing mem'ries from the night,
And eternities of suff'ring linger then beneath her beam—
Yet the pain that grips the bosom we believe is but a dream.

Moon, you mistress of the ocean, gliding on the heaven's dome,
You give life to thoughts uncommon and bedim the painful moan;
Thousand deserts turn a-glitter in your gentle virgin glow,
Thousand forests hide in shadow the spring's bright and quiet flow;
Thousand faring sea waves rustle, bowing heads in quietude
As you reign above the ocean's vast, slow-moving solitude.
Many a flowered shore and garden, castle keep, city unknown
Turn enchanted to your passage and unfold to you alone:
Oh, how many shaded windows you trespass with stealthy grace
To look thoughtfully at foreheads who look thoughtful at your face.
A king ponders the world's future for a century ahead,
While the poor man cannot figure where to find tomorrow's bread;
Fate has dealt them ranks uneven, plights sprung from a diff'rent breath,
Yet they serve two equal masters: the moon's light, the ghost of death;
For by equal flight of passions they're enthralled with equal guile,
Be they powerful or weakling, genius or imbecile.
One lives life before the mirror, curling hair around his face,
While another spends a lifetime seeking truth in time and space
And from pages turning yellow he hopes wisdom crumbs to gain,
Filling books in lengthy order with some ephemeral name;
Yet another, from his counter, plans the whole world to divide
As his dark seafaring vessels carry gold on oceans wide.

Scrisoarea I — *satiră*

Când cu gene ostenite sara suflu-n lumânare,
Doar ceasornicul urmează lung-a timpului cărare,
Căci perdelele-ntr-o parte când le dai, și în odaie
Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpaie,
Ea din noaptea amintirii o vecie-ntreagă scoate
De dureri, pe care însă le simțim ca-n vis pe toate.

Lună tu, stăpân-a mării, pe a lumii boltă luneci
Și gândirilor dând viață, suferințele întuneci;
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate!
Câte țărmuri înflorite, ce palate și cetăți,
Străbătute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!
Și în câte mii de case lin pătruns-ai prin ferești,
Câte frunți pline de gânduri, gânditoare le privești!
Vezi pe-un rege ce-mpânzește globu-n planuri pe un veac,
Când la ziua cea de mâine abia cuget-un sărac...
Deși trepte osebite le-au ieșit din urna sorții,
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții;
La același șir de patimi deopotrivă fiind robi,
Fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi!
Unul caută-n oglindă de-și buclează al său păr,
Altul caută în lume și în vreme adevăr,
De pe galbenele file el adună mii de coji,
A lor nume trecătoare le însamnă pe răboj;
Iară altu-mparte lumea de pe scândura tărâbii,
Socotind cât aur marea poartă-n negrele-i corăbii.

There, alone, an aged teacher chases his unending quest:
Minding not his coat's thin elbows, never gives his mind a rest;
With hands shivering he buttons close his tunic torn and old,
Presses in his ears the cotton, turns the collar up with cold...

He looks hollow, bent, and broken, man of little consequence;
Yet the universe unbound is 'round the fingers of his hands—
For behind his dreaming forehead, past and future he can bring,
And eternity's deep darkness will unravel string by string:
Just as Atlas, who could shoulder heaven's arc in days of old,
Both this world and time eternal in one number he can hold.

As the moon is glimm'ring over books in wisdom-laden stack
His thoughts race through endless ages, and the vision takes him back
To the time of all beginning, to the time when all was still,
With no being or non-being, when there was no life or will—
To the time when naught was hidden, but all was hidden yet,
And the mystery, unbroken, in itself was calmly set.
Was there an abyss? A chasm? Only water's vast expanse?
There was world yet without meaning, no mind turning it to sense;
Nothing but a sea of darkness and no ray of light to glow,
Nothing that appears to vision, nor an eye to see and know—
For the shadow of things future had not started to unfold,
And content with merely being, peace eternal held firm hold.
But, behold, a point starts moving, the primeval only one,
And a mother makes from chaos, while the Father has become:
This primeval point in motion, weak as foam on oceans hurled,
Is the lord of boundless bound'ries o'er the bound'ries of the world.
Since that moment, dark eternal shred by shred became undone,
The entire world has risen, elements, the moon, the sun;
Colonies of worlds forsaken have been born and have been thrown
From the valleys of dark chaos toward light on paths unknown;

Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă-n coate,
Într-un calcul fără capăt tot socoate şi socoate
Şi de frig la piept şi-ncheie tremurând halatul vechi,
Îşi înfundă gâtu-n guler şi bumbacul în urechi;

Uscăţiv aşa cum este, gârbovit şi de nimic,
Universul fără margini e în degetul lui mic,
Căci sub fruntea-i viitorul şi trecutul se încheagă,
Noaptea-adânc-a veciniciei el în şiruri o dezleagă;
Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr
Aşa el sprijină lumea şi vecia într-un număr.

Pe când luna străluceşte peste-a tomurilor bracuri,
Într-o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri,
La-nceput, pe când fiinţă nu era, nici nefiinţă,
Pe când totul era lipsă de viaţă şi voinţă,
Când nu s-ascundea nimica, deşi tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuşi odihnea cel nepătruns.
Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută şi nici minte s-o priceapă,
Căci era un întuneric ca o mare făr-o rază,
Dar nici de văzut nu fuse şi nici ochi care s-o vază.
Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,
Şi în sine împăcată stăpânea eterna pace!...
Dar deodat-un punct se mişcă... cel întâi şi singur. Iată-l
Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl!...
Punctu-acela de mişcare, mult mai slab ca boaba spumii,
E stăpânul fără margini peste marginile lumii...
De-atunci negura eternă se desface în făşii,
De atunci răsare lumea, lună, soare şi stihii...
De atunci şi până astăzi colonii de lumi pierdute
Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute

Bright swarms, springing and unfolding from the infinite, have drowned
All attracted into being by some yearning without bound.
And we, on a tiny planet, in a universe so vast,
Build, like children, little anthills and expect all that to last.
Microscopic peoples, soldiers, scholars, emperor or fool,
We succeed in generation and believe it wonderful!
One-day flies on little mudballs that are measured by the foot,
We revolve within that vastness, all-content in vain pursuit,
And forget our world entire is but one suspended wink—
That ahead of us, behind us, darkness hovers at the brink.
Just as dust in playful dancing to a beam of light will rise,
And the specs of purple powder disappear with its demise,
It is just the bounds of seconds that reign night's eternal hold:
For it is the light, the instant, that lets all this world unfold;
If it perishes, like shadows in the dark will go its breath,
For this universe chimeric is naught but a dream of death.

But the thinker in the present cannot put his mind to rest;
His thoughts in a moment travel thousand centuries abreast,
When the sun, today so mighty, has turned red and sad with rust,
Like a bleeding wound that closes among darkened clouds of dust—
When the planets are all frozen and, rebellious, drift through space
Freed from light's restraining bound'ries and the reigning sun's embrace.
In the depth of its foundation the world's roof is warped and dun,
And like withered leaves of autumn, all the stars are dead and gone.
Time, extinct, stretching its body, everlasting has become;
Nothing happens in this desert vast and desolate and numb:
'Tis a calm night of non-being, all has fallen, sounds all cease,
For now with itself contented, again reigns eternal peace.

Şi în roiuri luminoase izvorând din infinit,
Sunt atrase în viaţă de un dor nemărginit.
Iar în lumea asta mare, noi copii ai lumii mici,
Facem pe pământul nostru mușunoaie de furnici;
Microscopice popoare, regi, oşteni şi învăţaţi
Ne succedem generaţii şi ne credem minunaţi;
Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul,
În acea nemărginire ne-nvârtim uitând cu totul
Cum că lumea asta-ntreagă e o clipă suspendată,
Că-ndărătu-i şi-nainte-i întuneric se arată.
Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
Mii de fire viorie ce cu raza încetează,
Astfel, într-a veciniciei noapte pururea adâncă,
Avem clipa, avem raza, care tot mai ţine încă...
Cum s-o stinge, totul piere, ca o umbră-n întuneric,
Căci e vis al nefiinţei universul cel himeric...

În prezent cugetătorul nu-şi opreşte a sa minte,
Ci-ntr-o clipă gându-l duce mii de veacuri înainte;
Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist şi roş
Cum se-nchide ca o rană printre nori întunecoşi,
Cum planeţii toţi îngheaţă şi s-azvârl rebeli în spaţ'
Ei, din frânele luminii şi ai soarelui scăpaţi;
Iar catapeteasma lumii în adânc s-au înnegrit,
Ca şi frunzele de toamnă toate stelele-au pierit;
Timpul mort şi-ntinde trupul şi devine vecinicie,
Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie,
Şi în noaptea nefiinţii totul cade, totul tace,
Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace...

On the varied human ladder, starting on the lowest rung,
All the way up to its summit where the royal crowns are hung
Each is saddled with one riddle: what his own life holds in store;
Who can tell who is more wretched, who's more blessed or suffers more?
In all living one thing only is the same in every man:
All alike strive to rise higher above others, if they can—
For those keeping in the shadow lose themselves for humble heart,
Just as ocean's foam, in secret, lies unseen and breaks apart.
To blind fate it matters little how they think or will or strive:
Like wind blowing over sea waves, fate cares not for human lives.

Let the writers sing him praises; let the world bow to his fame!
It won't matter to the teacher—from all this what will he gain?
Some will say he'll be...immortal. After all, can we not see
That he clings to one idea like the ivy to a tree.
"When I die," he could be saying, "and my name in writ be penned,
Word of mouth its worth will heighten to live centuries on end;
And then, everywhere, forever, in the corner of some brain,
When my writings find a shelter, they'll perpetuate my name."
Oh, poor man, can you remember all that to your eyes have shown,
All to which you ever listened, all the words you spoke alone?
Only little! Here...an image, there...a figment you once had,
Or the shadow of a concept scribbled on some paper pad.
And when you yourself don't master your own life's detail by rote,
You expect others will bother to discover what you wrote?
Well, perhaps a pedant scholar in a century or two,
Sifting through decaying volumes, he himself a relic, too,
The correctness of your language may then measure on his scale;
He will wipe what dust your volumes raised to turn his glasses pale,
And will set you in a sentence, two rows from another age,
As you'll end a meager footnote on a useless foolish page.

Începând la talpa însăși a mulțimii omenești
Și suind în susul scării pân' la frunțile crăiești,
De a vieții lor enigmă îi vedem pe toți munciți,
Făr-a ști să spunem care ar fi mai nenorociți...
Unul e în toți, tot astfel precum una e în toate,
De asupra tuturora se ridică cine poate,
Pe când alții stând în umbră și cu inima smerită
Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită -
Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor ei sau ce gândesc?...
Ca și vântu-n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l...
Ce-o să aibă din acestea pentru el, bătrânul dascăl?
Nemurire, se va zice. Este drept că viața-ntreagă,
Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă.
"De-oi muri - își zice-n sine - al meu nume o să-l poarte
Secolii din gură-n gură și l-or duce mai departe,
De a pururi, pretutindeni, în ungherul unori crieri
Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!"
O, sărmane! știi tu minte câte-n lume-ai auzit,
Ce-ți trecu pe dinainte, câte singur ai vorbit?
Prea puțin. De ici, de colo de imagine-o fășie,
Vre o umbră de gândire, ori un petec de hârtie;
Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost,
O să-și bată alții capul s-o pătrunză cum a fost?
Poate vrun pedant cu ochii cei verzui, peste un veac,
Printre tomuri brăcuite așezat și el, un brac,
Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari,
Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari
Și te-o strânge-n două șiruri, așezându-te la coadă,
În vro notă prizărită sub o pagină neroadă.

You can build a world entire, you can shatter all its worth;
In the end, it is all covered with a shovel full of earth.
Arms that reached for crowns of kingdoms, thoughts that for an instant lit
All the universe's bound'ries, four planks equally will fit.
They will follow close your casket with a sad and solemn pace,
Like an irony, exquisite, on a long-indiff'rent face.
At the end, with pomp, a midget will speak to the circumstance,
Not at all to pay you homage, his own luster to advance
On the wings of your name's shadow! This is all you can expect,
For succeeding generations will do more to twist the fact.

You think if they failed your wisdom, they'd admire you instead?
They'll applaud, of course, full hearted, some biographer who said
You were not quite that important...a mere mortal, he would say,
So that everyone be flattered you were not much more than they.
Each could flare his stupid nostrils with importance and false mirth
When in academic meetings he debates upon the worth
Of your life's work: he'll sing praises, elevate your rightful place,
For it was agreed among them with ironic smile on face
To laud you with words. Some other will then speak to serve his end,
Saying it is "ill" or "evil" what he cannot comprehend.
Above all, they will endeavor to find fault within your life,
Some mischief, a tiny blemish, how for quarrels you were rife—
For this draws you so much closer to their lot. Not that you built
Universes overflowing with pure light, but sin and guilt!
All that is in man inherent to the flesh, weakness that may
Fatally be common evil to the mortal mold of clay,
Little miseries that visit a tormented soul, they'll find
Infinitely more appealing than the thoughts born of your mind.

Poți zidi o lume-ntreagă, poți s-o sfarămi... orice-ai spune,
Peste toate o lopată de țărână se depune.
Mâna care-au dorit sceptrul universului și gânduri
Ce-au cuprins tot universul încap bine-n patru scânduri...
Or să vie pe-a ta urmă în convoi de-nmormântare,
Splendid ca o ironie cu priviri nepăsătoare...
Iar deasupra tuturora va vorbi vrun mititel,
Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el
Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă.
Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.

Neputând să te ajungă, crezi c-or vrea să te admire?
Ei vor aplauda desigur biografia subțire
Care s-o-ncerca s-arate că n-ai fost vrun lucru mare,
C-ai fost om cum sunt și dânșii... Măgulit e fiecare
Că n-ai fost mai mult ca dânsul. Și prostatecele nări
Și le umflă orișicine în savante adunări
Când de tine se vorbește. S-a-nțeles de mai nainte
C-o ironică grimasă să te laude-n cuvinte.
Astfel încăput pe mâna a oricărui, te va drege,
Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege...
Dar afară de acestea, vor căta vieții tale
Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale -
Astea toate te apropie de dânșii... Nu lumina
Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Într-un mod fatal legate de o mână de pământ;
Toate micile mizerii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

Full moon wanders over tree boughs and the blossom gently falls
As her light sheds haunting splendor, overflowing solemn walls;
From the deepest night of mem'ry thousand yearnings she will gain,
While we feel it's only dreaming and the dreaming numbs their pain;
For an inner gate she opens, and a secret world will rise
With its thousand wand'ring shadows when the evening candle dies...
Thousand deserts turn a-glitter in your gentle virgin glow,
Thousand forests hide in shadow the spring's bright and quiet flow;
Thousand faring sea waves rustle, bowing heads in quietude
As you reign above the ocean's vast, slow-moving solitude:
And the living are all subject to fate's unrelenting breath,
And obey two equal masters: the moon's light, the ghost of death.

(1881)

Între ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
Cum revarsă luna plină liniştita ei splendoare!
Şi din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate;
Amorţită li-i durerea, le simţim ca-n vis pe toate,
Căci în propria-ne lume ea deschide poarta-ntrării
Şi ridică mii de umbre după stinsul lumânării...
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Şi câţi codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când pluteşti pe mişcătoarea mărilor singurătate,
Şi pe toţi ce-n astă lume sunt supuşi puterii sorţii
Deopotrivă-i stăpâneşte raza ta şi geniul morţii!

(1881)

The Pairless Poplars

The pairless poplars swayed alone
As oft I passed them slow
With eyes of love to neighbors known:
You only wouldn't know.

By your lit window, many days
For just a glance I'd stand...
Neighbors could see it in my gaze,
You wouldn't understand.

How oft I'd wait your voice to hear,
One word that you would say—
If I could only hold you near
A day, a single day...

One hour's while, I prayed above,
To love with lust and sigh;
Upon your lips to hang my love
One hour and then die.

And from your spell of serene eyes
Gather a lonely ray:
A star you would have been, to rise,
For coming time to stay,

Pe lângă plopii fără soț

Pe lângă plopii fără soț
Adesea am trecut;
Mă cunoșteau vecinii toți–
Tu nu m-ai cunoscut.

La geamul tău ce strălucea
Privii atât de des;
O lume toată-nțelegea–
Tu nu m-ai înțeles.

De câte ori am așteptat
O șoaptă de răspuns!
O zi din viață să-mi fi dat,
O zi mi-era de-ajuns;

O oră să fi fost amici,
Să ne iubim cu dor,
S-ascult de glasul gurii mici
O oră, și să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
O rază dinadins,
În calea timpilor ce vin
O stea s-ar fi aprins;

Living for all eternity,
Glowing apart, alone,
With your cold arms that seemed to me
Carved in pale marble stone,

A cherished idol, face divine,
And beauty without pair,
As from the tales of olden time
The maiden princess fair—

For that was love of heathen eyes
And heart humbled and pained,
That parents through the ages wise
To parents had ordained.

Today, with mind aloof, I tread
Seldom on poplars' lane,
As now you sadly turn your head
Behind my steps, in vain.

And you no longer glow apart
In smile or dress or guise;
For now I look with careless heart
And cold and lifeless eyes.

Oh, sacred charm, if one lone spark
Had only touched your name...
You'd have been candle in the dark
For love's eternal flame.

(1883)

Ai fi trăit în veci de veci
Şi rânduri de vieţi,
Cu ale tale braţe reci
Înmărmureai măreţ,

Un chip de-a pururi adorat
Cum nu mai au perechi
Acele zâne ce străbat
Din timpurile vechi.

Căci te iubeam cu ochi păgâni
Şi plini de suferinţi,
Ce mi-i lăsară din bătrâni
Părinţii din părinţi.

Azi nici măcar îmi pare rău
Că trec cu mult mai rar,
Că cu tristeţe capul tău
Se-ntoarce în zadar,

Căci azi le semeni tuturor
La umblet şi la port,
Şi te privesc nepăsător
C-un rece ochi de mort.

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt
Şi noaptea candelă s-aprinzi
Iubirii pe pământ.

(1883)

With Yearning Last I Sigh

With yearning last I sigh
Alone, by the sea,
In quiet dusk to lie
And die from all free;

Where gentle is my dream
The forests are near,
The deep waters clear
Below a sky serene;

I wish for no grave,
Rich coffin for the dead—
Just weave for me a bed
Of tender reeds that wave;

Weep not for me behind
Or speak words of choice—
Let autumn leaves unwind
In fall's withered voice;

Let brooks over rocks ride
And murmur lone tune
While the rising moon
On pointed firs will glide;

Mai am un singur dor

Mai am un singur dor:
În liniștea serii
Să mă lăsați să mor
La marginea mării;

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Pe-ntinsele ape
Să am un cer senin.

Nu-mi trebuie flamuri,
Nu voi sicriu bogat,
Ci-mi împletiți un pat
Din tinere ramuri.

Și nime-n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Doar toamna glas să dea
Frunzișului veșted.

Pe când cu zgomot cad
Izvoarele-ntruna,
Alunece luna
Prin vârfuri lungi de brad.

Let soft cowbells pine,
    Cold winds the evening plow
And o'er the linden bough
    Shed blossom divine.

In time's eternal hold
    Let age on me grow,
And memories of old
    Fall slow in sweet snow;

The stars that glow their smile
    Through shadowy pine
    As old friends of mine
Will linger here awhile;

With their fervent moan
    Will waves sing songs of lust...
As I'll be silent dust
    And I'll be alone.

(1883)

Pătrunză talanga
Al serii rece vânt,
Deasupră-mi teiul sfânt
Să-şi scuture creanga.

Cum n-oi mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M-or troieni cu drag
Aduceri aminte.

Luceferi, ce răsar
Din umbră de cetini,
Fiindu-mi prieteni,
O să-mi zâmbească iar.

Va geme de patemi
Al mării aspru cânt...
Ci eu voi fi pământ
În singurătate-mi.

(1883)

A Sad Enchantment and Obscure

A sad enchantment and obscure
Has kept my strength in thrall,
And I pursued its lifelong lure
To no avail at all.

It is a star of quietude
From dark oblivion crowned
That brings to seas of solitude
Horizons without bound.

It glows with ever pallid veil
That oceans long to slake
When cold waves with the star set sail,
Wayfaring sweep to take.

Oh, secret prayers oft I prayed,
And heaving sighs I sighed,
Hot tears at day and night I shed—
Pleading with it I tried:

"Please take away this love untold
And ease my yearning pain."
But it rose higher to behold
Where I could never gain.

Un farmec trist şi nenţeles

Un farmec trist şi nenţeles
Puterea mea o leagă,
Şi cu nimic nu m-am ales
Din viaţa mea întreagă.

E un luceafăr răsărit
Din negura uitării,
Dând orizon nemărginit
Singurătăţii mării.

Îngălbenit rămâne-n veci
Şi-i e aproape stinsul,
Când ale apei valuri reci
Călătoresc cu dânsul.

Cu-atâtea tainici rugăminţi,
Cu-atâtea calde şoapte,
Cu-atâtea lacrime fierbinţi,
Vărsate zi şi noapte,

I te-ai rugat: dorul nespus
Din suflet să-ţi alunge,
Dar el se-nalţă tot mai sus
Ca să nu-l poţi ajunge.

Unknown, it will remain above
In worlds apart to glow—
Since time remote, candle to love
Forsaken long ago.

And it will climb deserts of sea
To set on wastes of land:
Charm monotone, defeating me
Ere I could understand.

(Posthumous poem)

Va rămânea necunoscut
Şi va luci departe
Căci luminează din trecut
Iubirii celei moarte

Şi se aprinde pe-orizon
Pustiu de mări şi stepe
Şi a lui farmec monoton
M-a-nvins făr-a-l pricepe.

(postuma)

Note on the edition

The present selection is intended as a companion text to the CD production of "*Mihai Eminescu: Eternal Longing, Impossible Love*" featuring various poem translations from Romanian poet Mihai Eminescu (1850 – 1889) as narrated by actor Jeremy Geidt (American Repertory Theater, Cambridge, MA) set to music performed by Romanian pianist Horia Mihail. As such, it follows the order of the poems on the audio disk where the sequence reflects the artistic intention of the poem's translator, Adrian George Sahlean, who directed and produced the entire project.

The CD and the book are available for purchase at *www.luceafarul.com* and through *Global Arts* (a non-profit organization), 29 Blake Street, Needham, MA, 02492, tel. 781-559-8469.

Notă asupra ediției

Ediția de față este menită să însoțească discul audio *„Mihai Eminescu – Eternal Longing, Impossible Love"* (*Mihai Eminescu – Eternul Dor, Imposibila Iubire*) ce prezintă o selecție de traduceri englezești din poetul Mihai Eminescu (1850 – 1889) recitate de actorul Jeremy Geidt (American Repertory Theater, Cambridge, MA) pe muzică interpretată de pianistul român Horia Mihail. Selecția urmează ordinea poemelor de pe disc și reflectă intenția artistică a traducătorului poemelor, Adrian George Sahlean, regizorul, ilustratorul muzical și producătorul întregului proiect.

Discul și cartea pot fi procurate prin internet la *www.luceafarul.com* sau adresându-vă la *Global Arts* (organizație non-profit), 29 Blake Street, Needham, MA, 02492, tel. 781-559-8469.

Terrence Montgomery - Director and Narrator of New York off-Broadway production of "The Evening Star', 2005"

Adrian G. Sahlean's translations are for the English speaking world a great gift. The words of a poet true to the soul of his people and never sentimental, the beautiful poems in these faithful and inspired translations bring a music not yet heard by our American ears, and an awareness of a culture little known or understood. A triumph of light in a modern world shrouded in violence and darkness, it resurrects hope against despair.

Maurice Edwards - Writer, Performer, Former Artistic Director of the Brooklyn Philharmonic Orchestra.

Like those other great Romantic lyric poets, Pushkin and Heine, Romania's greatest poet, Eminescu, resists translation. But, lo and behold, Adrian George Sahlean has done the seemingly impossible: he has given us the essence of Eminescu in these remarkably fluent, yet still faithful to the original, English versions.

Nina Cassian - poet, New York, excerpt from Introduction to 'The Legend of the Evening Star', Prospero Press, 1996.

...The work accomplished by Adrian George Sahlean is undoubtedly quite a feat. He is not the first who dared to climb the 'steps of perfection' and, I am sure, he will not be the last... On reading it, though, some of his solutions seem impossible to surpass. I consider this most recent translation of the 'Evening Star' a true cultural event which should be welcomed.

Calin-Andrei Mihailescu - University of Western Ontario, excerpt from "Haunting Hedonism of Sound", Literary Research Review, 2000.

Sahlean has chosen the primacy of music. While loyally and almost flawlessly rewriting Eminescu's prosody, this music's accomplished task overcomes the translator. It also overcomes the readers, no longer pressed to claim the authorship of their reading: to poems in read, readers in love.... This "untranslatable" poet translates well, in the sense in which the loss of sublimity can be tamed and retained beautifully... Adrian George Sahlean joins the club, en maître...

GLOBAL ARTS

A Global Arts project © All rights reserved

ISBN 1-4243-0249-8

90000>

9 781424 302499